

Y Pwyllgor Cyllid

Lleoliad:

Ystafell Bwyllgora 2 – y Senedd

Dyddiad:

Dydd Iau, 19 Mawrth 2015

Amser:

08.45

Cynulliad
Cenedlaethol
Cymru

National
Assembly for
Wales

I gael rhagor o wybodaeth, cysylltwch â:

Bethan Davies

Clerc y Pwyllgor

0300 200 6565

SeneddCyllid@Cynulliad.Cymru

Agenda

1 Cyflwyniadau, ymddiheuriadau a dirprwyon (08:45)

2 Papurau i'w nodi (08:45–08:50) (Tudalennau 1 – 4)

3 Ystyried pwerau: Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru:

Sesiwn dystiolaeth 10 (08:50–09:45) (Tudalennau 5 – 20)

Kate Chamberlain, Prif Weithredwr, Arolygiaeth Gofal Iechyd Cymru

Nicola Williams, Cyfarwyddwr Cynorthwyol Nyrsio, Bwrdd Iechyd Prifysgol Abertawe

Bro Morgannwg

4 Ystyried pwerau: Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru:

Sesiwn dystiolaeth 11 (09:45–10:45) (Tudalennau 21 – 30)

Leighton Andrews AC, Gweinidog Gwasanaethau Cyhoeddus

Caroline Turner, Dirprwy Gyfarwyddwr, Adran yr Ysgrifennydd Parhaol, Llywodraeth

Cymru

Sanjiv Vedi, Dirprwy Gyfarwyddwr, Pennaeth Uned Gwynion Canolog, Llywodraeth

Cymru

5 Cynnig o dan Reol Sefydlog 17.42 i benderfynu gwahardd y cyhoedd o'r cyfarfod ar gyfer y busnes canlynol: (10:45)

Eitemau 6, 7 ac 8 o gyfarfod heddiw ac eitemau 1 a 2 o gyfarfod dydd Mercher 25 Mawrth.

6 Ystyried pwerau: Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru: Trafod y dystiolaeth (10:45–11:00) (Tudalennau 31 – 33)

7 Blaenraglen waith (11:00–11:10) (Tudalennau 34 – 39)

8 Casglu trethi datganoledig: Ymagwedd tuag at y gwaith craffu (11:10–11:20) (Tudalennau 40 – 48)

Jane Hutt AC / AM
Y Gweinidog Cyllid a Busnes y Llywodraeth
Minister for Finance & Government Business

Llywodraeth Cymru
Welsh Government

Ein cyf/Our ref SF/JH/0768/15

Jocelyn Davies AM,
Chair, Finance Committee,
The National Assembly for Wales,
Cardiff Bay,
Cardiff
CF99 1NA

9 March 2015

Dear Jocelyn,

I welcomed the opportunity to attend Finance Committee on 25 February to support your scrutiny of the Second Supplementary Budget 2014-15.

In those sessions we touched on a number of issues which I said I would follow up in writing. I am also taking the opportunity to provide the clarification which you requested in your letter of 25 February.

Local Health Boards – approval of 3 year plans

I understand that the latest 3 year plans were received on 30th January and are still going through a thorough assessment. The Minister for Health and Social Services will provide an update on the process in due course.

Protection offered to the Local Government Budget

As a consequence of UK Government decisions, by 2015-16 the Welsh Government budget will be around 9% lower in real terms than it was in 2010-11. We have protected Local Government from the bulk of these cuts.

As a result, the settlement for local government in Wales has been considerably better than that for England over the period of the 2010 Spending Review. Over the past five years, spending per head on local services in Wales has increased by 3% in cash terms, whilst in England it has decreased by around 7%.

The commissioning of the Nuffield Report

In response to your letter of 25 February, I can confirm that the Welsh Government commissioned the Nuffield Trust to undertake the study and resulting report 'A Decade of Austerity in Wales'.

Bae Caerdydd • Cardiff Bay
Caerdydd • Cardiff

Tudalen 1 o 1
Wedi'i argraffu ar bapur wedi'i ailgylchu (100%)

English Enquiry Line 0845 010 3300
Llinell Ymholiadau Cymraeg 0845 010 4400
Correspondence.Jane.Hutt@wales.gsi.gov.uk
Printed on 100% recycled paper

I hope this is helpful.

A handwritten signature in black ink that reads "Jane". The signature is written in a cursive style with a horizontal line above the first few letters.

Jane Hutt AC / AM

Y Gweinidog Cyllid a Busnes y Llywodraeth
Minister for Finance & Government Business

Annex 1: Financial Transactions CDEL – schemes and allocations

Portfolio and Scheme	2013-14 £m	2014-15 £m	2015-16 £m	Total £m
Economy, Science and Transport				
Cardiff International Airport Ltd To provide a repayable loan to facilitate improvements to the Cardiff Airport facilities and services and access to the terminal.		10.000		10.000
Finance Wales Investment Funds for SMEs To provide access to finance for SMEs, support business growth, boost exports and create/safeguard jobs.	32.500	7.000	42.500	82.000
Housing and Regeneration				
Houses into Homes To expand the pilot of the Houses into Homes initiative to bring empty homes in Wales back into use.	10.000			10.000
Affordable Housing Land Scheme A new pilot scheme to provide loans to local authorities and registered social landlords to acquire land sites in order to accelerate the development of affordable housing schemes.		5.000		5.000
Town Centre Property Fund A new pilot scheme to support the regeneration of town centres and increase housing supply. It will provide a recyclable loans scheme to assist developers to convert empty commercial properties into homes for sale or rent.		5.000		5.000
Help to Buy Cymru Shared Equity Scheme To help qualifying home buyers to purchase a new build home with a low loan-to-value mortgage and provide a boost to the construction industry in Wales over the next three years.	34.500	69.000	71.000	174.500

<p>Barry Island Strategic Regeneration Area - Link Road A local authority loan which will accelerate delivery of a key transport route as part of our strategic regeneration programme.</p>	2.000			2.000
<p>Culture and Sport</p>				
<p>Capital Loan Scheme for Sport and Leisure Facilities A new pilot scheme to provide loans to local authorities to enable them to improve sports and leisure facilities through an invest-to-save approach, increase participation in sport and physical activity and contribute to health outcomes.</p>			5.000	5.000

11 Mawrth 2015

Ymateb i'r ymgynghoriad ar ymchwiliad i ystyried pwerau Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru.

Mae Arolygiaeth Gofal Iechyd Cymru (AGIC) yn croesawu'r cyfle i gyfrannu tystiolaeth i ystyried pwerau Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru.

Amlinellir swyddogaeth AGIC yn Atodiad 1.

1. Beth yw eich barn ar effeithiolrwydd Deddf Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus (Cymru) 2005?

Ymddengys bod y Ddeddf bresennol, ar y cyfan, yn cael ei hystyried yn fframwaith effeithiol i'r Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus gyflawni ei swyddogaeth graidd o ran ymchwilio i gwynion gan y cyhoedd, mewn achosion lle maent yn teimlo bod darparwyr gwasanaethau cyhoeddus wedi gwneud cam â nhw, a sicrhau bod y cyrff cyhoeddus yn dysgu o hyn.

Ymchwiliadau 'ar ei liwt ei hun'

2. Ar hyn o bryd, dim ond os caiff cwyn ei gwneud iddo y caiff yr Ombwdsmon ymchwilio i'r mater. Beth yw eich barn ar bwerau ymchwilio 'ar ei liwt ei hun', a fyddai'n galluogi'r Ombwdsmon i gychwyn ei ymchwiliadau ei hun heb orfod derbyn cwyn am fater yn gyntaf? Eglurwch eich ateb.
3. A oes gennych unrhyw bryderon y gallai pwerau ymchwilio 'ar ei liwt ei hun' arwain at orgyffwrdd cyfrifoldebau'r Ombwdsmon â chyfrifoldebau sefydliadau eraill? Sut gellir rheoli hyn?
4. A oes gennych farn ar y buddion a'r costau ariannol tebygol yn sgil rhoi pwerau ymchwilio 'ar ei liwt ei hun' i'r Ombwdsmon?

Mae eisoes nifer o gyrff sy'n gwneud y math hwn o adolygiad, a byddai'n bwysig sicrhau nad yw swyddogaethau'r arolygiaethau a'r rheoleiddwyr, Archwilydd Cyffredinol Cymru, a'r Comisiynwyr yn gorgyffwrdd.

Byddai'n ddefnyddiol gweld disgrifiad o achosion mewn blynyddoedd blaenorol lle byddai'r Ombwdsmon wedi hoffi defnyddio pwerau ond nid oedd modd iddo wneud hyn. Gallai cyrff eraill yng Nghymru fod wedi cwblhau nifer o'r adolygiadau

enghreifftiol y mae'r Ombwdsmon yn eu cyflwyno yn ei dystiolaeth atodol o wledydd eraill, ac mae gan yr Ombwdsmon gyfle i grybwyll materion o'r fath fel rhan o'r trefniadau cydweithredol sydd eisoes ar waith yng Nghymru. Hyd y gwn i, nid yw hyn wedi cael ei wneud gynt.

Mae'n anodd, felly, gwneud sylwadau ar y costau arfaethedig a'r buddiannau posibl. Y rheswm dros hyn yw nid yw'n glir sut mae'r Ombwdsmon wedi cyrraedd ei amcangyfrif o 1-2 o ymchwiliadau ar ei liwt ei hun fesul blwyddyn heb wybod am achosion lle y byddai wedi eisiau cynnal ymchwiliadau mewn blynyddoedd blaenorol, a pham nad oedd modd i sefydliadau eraill sydd eisoes yn bodoli gynnal yr ymchwiliadau hyn.

Cwynion ar lafar

5. Ar hyn o bryd, dim ond cwynion ysgrifenedig y gall yr Ombwdsmon eu derbyn. Beth yw eich barn ar yr Ombwdsmon yn gallu derbyn cwynion ar lafar? Eglurwch eich ateb.
6. Pa fathau eraill o ohebiaeth ddylai fod yn dderbyniol (e.e. e-bost, ffurflen ar y we, negeseuon testun)?
7. A oes gennych farn ar fuddion a chostau ariannol y ddarpariaeth hon?

Byddem yn cefnogi'r cynnig hwn. Mae'r Ombwdsmon yn tynnu sylw at y ffaith y gallai rhai pobl ei chael yn anodd mynegi eu hunain yn ysgrifenedig, ac y byddai caniatáu amrywiaeth o ddulliau o gyflwyno cwynion yn helpu o ran ehangu mynediad, felly.

Fodd bynnag, bydd yn bwysig i'r Ombwdsmon nodi'r wybodaeth ar ffurf ysgrifenedig er mwyn cael cofnod ohoni, gan gadarnhau â'r unigolyn a gyflwynodd y gŵyn bod y cofnod yn adlewyrchu'n fanwl gywir y materion yr oeddent eisiau eu codi.

Fel o'r blaen, mae'n anodd gwneud sylwadau ar y costau posibl heb gael amcangyfrif o nifer y cwynion sy'n debygol o gael eu cyflwyno ar ffurfiau amgen, a'r ymdrech weinyddol ychwanegol bosibl y byddai ei hangen.

Ymdrin â chwynion mewn gwasanaethau cyhoeddus

8. Ar hyn o bryd, nid oes cysondeb yn y ffordd y mae cyrff cyhoeddus yn ymdrin â chwynion. Mae mabwysiadu'r polisi cwynion enghreifftiol a gyflwynwyd gan Lywodraeth Cymru yn wirfoddol. Beth yw eich barn ar yr Ombwdsmon yn paratoi polisi cwynion enghreifftiol y byddai'n ofynnol i gyrff cyhoeddus ei fabwysiadu? Eglurwch eich ateb.
9. A oes gennych farn ar fuddion a chostau ariannol y ddarpariaeth hon?

Mae'r hyn a gyflwynwyd gan yr Ombwdsmon yn tynnu sylw at y ffaith bod defnydd o'r polisi cwynion enghreifftiol wedi bod yn dameidiog, ond mae'n gwella. Mae hefyd yn nodi newidiadau diweddar i'r weithdrefn cwynion statudol ar gyfer gwasanaethau

cymdeithasol. O ystyried y sefyllfa gynyddol well a nodwyd, nid wyf yn deall yn glir y ddadl y mae'r Ombwdsmon yn ei gwneud ynghylch yr angen i sefydlu Awdurdod Safonau Cwynion a phwerau gorfodi.

Gan nad yw'r gweithgarwch ychwanegol posibl a'r baich gwaith sy'n gysylltiedig â hyn wedi cael ei fesur, mae'n anodd gwneud sylwadau ar gostau a buddiannau.

Awdurdodaeth yr Ombwdsmon

10. Beth yw eich barn gyffredinol ar awdurdodaeth gyfredol yr Ombwdsmon?
11. Ar hyn o bryd, gall yr Ombwdsmon ymchwilio i ofal iechyd preifat sydd wedi'i gomisiynu gan y GIG. Hoffai'r Ombwdsmon ehangu'r awdurdodaeth fel y gall ymchwilio i fater pan fo claf wedi derbyn gofal iechyd preifat (wedi'i ariannu gan y claf ac nid y GIG) ar y cyd â gofal iechyd cyhoeddus. Byddai hyn yn caniatáu i'r broses gwyno ddilyn y dinesydd yn hytrach na'r sector. Beth yw eich barn ar ehangu awdurdodaeth yr Ombwdsmon fel hyn?
12. Sut y credwch y dylid ariannu'r gwaith o ymchwilio i gwynion ynghylch gofal iechyd preifat? (Ymhlith y posibiladau mae cyflwyno ardoll, codi tâl fesul achos, neu beidio â chodi unrhyw dâl.)
13. A oes gennych farn ar fuddion a chostau ariannol y ddarpariaeth hon?

Ehangodd Deddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) 2014 awdurdodaeth yr Ombwdsmon i gynnwys cartrefi gofal, gofal cartref a gofal lliniarol. Yn gyffredinol, rydw i'n cefnogi darpariaethau sydd, lle'n briodol, yn cysoni trefniadau yn ymwneud ag iechyd a gofal cymdeithasol ac yn osgoi gwahaniaethau mympwyol rhwng sectorau.

Mae tystiolaeth atodol yr Ombwdsmon yn dangos yn glir ei fod yn ceisio pwerau yn benodol er mwyn gallu ymchwilio i ofal a thriniaeth a ddarparwyd gan ddarparwr gofal iechyd preifat, mewn achosion lle mae'r gofal/triniaeth honno wedi deillio o'r GIG, neu os yw'r GIG wedi bod yn rhan o lwybr gofal iechyd unigolyn. Ymddengys bod hyn yn rhesymol.

Byddwn yn rhagweld mai rôl yr Ombwdsmon byddai ymyrryd pe bai'r trefniadau sydd eisoes ar waith yn methu â dod i gasgliad boddhaol. Byddai'n bwysig, felly, amlinellu sut y byddai'r prosesau cwyno sydd eisoes yn bodoli ar gyfer y GIG a gofal iechyd preifat yn gweithio mewn perthynas â'r Ombwdsmon er mwyn rhoi arweiniad clir a syml i achwynwyr ynglŷn â'r llwybr y dylent ei ddilyn.

Byddai'n rhaid monitro costau posibl y rôl estynedig, ond mae'r Ombwdsman yn nodi'n glir y byddai'n disgwyl i nifer yr achosion o'r math hwn fod yn fach iawn.

Cysylltiadau â'r llysoedd

14. Beth yw eich barn ar gael gwared ar y gwaharddiad statudol er mwyn caniatáu i'r Ombwdsmon ystyried achos sydd wedi cael ei adolygu gan lys, neu lle mae posibilrwydd y bydd yn cael ei adolygu gan lys, tribiwnlys neu broses arall? (h.y. byddai hyn yn rhoi cyfle i achwynwyr benderfynu pa lwybr sydd fwyaf priodol iddynt)
15. Beth yw eich barn ar yr Ombwdsmon yn gallu cyfeirio achosion at y Llysoedd i gael penderfyniad ar bwynt cyfreithiol?
16. A oes gennych farn ar fuddion a chostau ariannol y ddarpariaeth hon?

Nid oes gan AGIC farn ar hyn.

Materion eraill

17. A oes gennych unrhyw enghreifftiau penodol lle gallai rhoi'r pwerau ychwanegol arfaethedig i'r Ombwdsmon fod wedi bod yn ddefnyddiol er mwyn sicrhau casgliad llwyddiannus i fater?

Nid oes gan AGIC.

18. Mae Atodlen 3 o Ddeddf 2005 yn rhoi rhestr o awdurdodau sydd o fewn awdurdodaeth yr Ombwdsmon i ymchwilio i gwynion. A fydddech cystal â darparu manylion am unrhyw gyrff/sefydliadau eraill y dylid eu cynnwys yn y rhestr hon?

Nid ydym yn ymwybodol o unrhyw gyrff neu sefydliadau eraill y dylid eu cynnwys ar hyn o bryd.

19. Pe byddai'r Ombwdsmon yn cael rhagor o bwerau mewn Bil/Deddf newydd, pa bryd y dylid gwerthuso effaith y ddeddfwriaeth hon?

O ystyried yr ansicrwydd ynghylch y baich gwaith posibl a'r costau a fyddai'n gysylltiedig â'r pwerau newydd hyn, dylid monitro'r rhain yn flynyddol a'u gwerthuso ar ôl dim mwy na phum mlynedd.

20. Pa ganlyniadau anfwriadol a allai ddigwydd o ganlyniad i droi'r darpariaethau hyn yn ddeddfwriaeth, a pha gamau y gellid eu cymryd i ymdrin â'r canlyniadau hyn?

Mae posibilrwydd y gellid cael dyblygu a dryswch ynglŷn â rôl yr Ombwdsmon mewn perthynas â rôl cyrff archwilio, arolygu a rheoleiddio eraill a Chomisiynwyr, yn enwedig mewn perthynas ag ymchwiliadau ar ei liwt ei hun.

Mae posibilrwydd y gallai'r cyhoedd gael ei ddrysu ynglŷn â pha lwybr y dylent ei gymryd i wneud cwyn ac i unioni cam pe bai awdurdodaeth yr Ombwdsmon yn

newid. Ar hyn o bryd, mae Cynghorau Iechyd Cymuned yn gallu rhoi eiriolaeth a chymorth i gleifion sy'n cwyno am ofal GIG, ac efallai y byddai'n briodol ystyried gwneud estyniad tebyg i gwmpas y cymorth y gallant ei ddarparu i gleifion sy'n cael cyfuniad o ofal iechyd GIG a gofal iechyd preifat.

21. Pa ffactorau y dylid eu mesur wrth lunio'r dadansoddiad cost a budd ar gyfer y ddeddfwriaeth hon os daw'n gyfraith?

Ar gyfer sawl un o'r cynigion hyn, nid yw'r Ombwdsmon wedi amlinellu'n glir maint y problemau y mae'n ceisio mynd i'r afael â nhw. Heb y wybodaeth hon, nid oes gennym sylfaen gadarn er mwyn cyfrifo'r baich gwaith ychwanegol tebygol, a'r adnoddau y byddai eu hangen i weithredu'r pwerau newydd arfaethedig.

22. A oes gennych unrhyw sylwadau ar y materion a ganlyn:

- Awdurdodaeth – Dros amser, mae newidiadau i'r setliad datganoli wedi arwain at gynnwys meysydd newydd yn yr awdurdodaeth. A ddylid ystyried cynnwys cyrff eraill yn awdurdodaeth yr Ombwdsmon?

Dylai'r cyrff o dan awdurdodaeth yr Ombwdsmon fod yn destun adolygiadau rheolaidd.

- Argymhellion a chanfyddiadau – A ddylai argymhellion yr Ombwdsmon i gyhoeddus fod yn orfodol? Byddai hyn yn golygu na chaiff cyrff benderfynu gwrthod y canfyddiadau.

Mae'n anodd gwneud sylwadau heb wybod sawl gwaith mae cyrff cyhoeddus wedi gwrthod y canfyddiadau yn y gorffennol, a'u rheswm dros wneud hynny.

- Amddiffyn y teitl – Bu gormodedd o gynlluniau yn galw eu hunain yn ombwdsmon, yn aml heb fodloni meini prawf allweddol y cysyniad, fel annibyniaeth ar y rhai mewn awdurdodaeth a bod yn rhydd i'r achwynydd. A ddylai unrhyw un sy'n bwriadu defnyddio'r teitl ombwdsmon gael cymeradwyaeth yr Ombwdsmon?

Nid oes gan AGIC farn ar hyn.

- Cwynion cod ymddygiad – Byddai'n well gan yr Ombwdsmon ganolbwyntio ar yr elfen o'i waith sy'n ymdrin â defnyddwyr gwasanaethau a darparwyr gwasanaethau, yn hytrach na phenderfyniadau awdurdodau lleol a chynghorau tref a chymuned. Er bod gweithdrefnau datrysiad lleol yn bodoli a'u bod wedi cael eu mabwysiadu gan 22 o awdurdodau lleol, ceir amrywiad wrth ymarfer.

Nid oes gan AGIC farn ar hyn.

23. A oes gennych farn ar unrhyw agwedd ar ddiwygiadau arfaethedig i'r sector cyhoeddus neu ddiwygiadau yn y dyfodol a fyddai'n effeithio ar rôl yr Ombwdsmon?

Mae'n debygol y bydd amrywiaeth eang o ddeddfwriaeth a diwygiadau yn effeithio ar yr amgylchedd y mae'r Ombwdsmon yn gweithredu ynddo. Mae'r ymateb i ymchwiliadau ar ei liwt ei hun yn tynnu sylw at yr amgylchedd y mae'r Ombwdsmon yn gweithredu ynddo, ac mae'r amgylchedd hwn yn parhau i ddatblygu. Mae'r gallu i gyfathrebu rôl pob sefydliad a'i bwrpas penodol mewn ffordd glir i'r cyhoedd yn allweddol. Mae'n bwysig na chaiff newidiadau i rôl un corff eu hystyried ar wahân i'r newidiadau a awgrymir i rai eraill.

24. A oes gennych unrhyw faterion neu bryderon eraill ynghylch y Ddeddf bresennol, ac a oes unrhyw feysydd eraill y mae angen eu diwygio neu eu diweddarau?

Nac oes.

Atodiad 1

Arolygiaeth Gofal Iechyd Cymru (AGIC) yw'r arolygiaeth a rheoleiddiwr annibynnol ar gyfer gofal iechyd yng Nghymru.

Diben

Rhoi sicrwydd annibynnol a gwrthrychol i'r cyhoedd o ansawdd, diogelwch ac effeithiolrwydd gwasanaethau gofal iechyd, gan wneud argymhellion i sefydliadau gofal iechyd er mwyn hybu gwelliannau.

Gwerthoedd

- **Canolbwyntio ar gleifion:** rydym yn gosod cleifion, defnyddwyr gwasanaethau a phrofiadau'r cyhoedd wrth wraidd yr hyn a wnawn
- **Bod yn agored a gonest:** wrth greu adroddiadau, ac yn ein holl waith â rhanddeiliaid
- **Cydweithio:** meithrin perthnasau effeithiol yn fewnol ac yn allanol
- **Bod yn broffesiynol:** cynnal safonau uchel wrth ddarparu, a cheisio gwella bob amser
- **Cymesuredd:** sicrhau ein bod yn defnyddio dulliau effeithiol, effeithlon a chymesur

Canlyniadau

Rhoi sicrwydd:

Rhoi sicrwydd annibynnol ynglŷn â diogelwch, ansawdd ac argaeledd gofal iechyd drwy reoleiddio'n effeithiol a bod yn agored a chlir wrth greu adroddiadau am ein harolygiadau a'n hymchwiliadau.

Hybu gwelliant:

Annog a chefnogi gwelliannau ym maes gofal drwy greu adroddiadau a thrwy rannu arferion da a meysydd lle mae angen gweithredu.

Cryfhau llais cleifion:

Rhoi profiad y claf wrth wraidd ein prosesau arolygu ac ymchwilio.

Dylanwadu ar bolisiau a safonau:

Defnyddio ein profiad o ddarparu gwasanaethau i ddylanwadu ar bolisiau, safonau ac arferion.

Mae cyfyngiadau ar y ddogfen hon

Leighton Andrews AC / AM
Y Gweinidog Gwasanaethau Cyhoeddus
Minister for Diwygiadau gwasanaethau cyhoeddus

Ein cyf/Our ref: LF-LA-0184-15

Llywodraeth Cymru
Welsh Government

Jocelyn Davies AC
Cadeirydd y Pwyllgor Cyllid

17 Chwefror 2015

Annwyl Jocelyn,

Ymchwiliad i Ystyried Pwerau: Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru

Bu ichi ysgrifennu at bob un o Weinidogion y Cabinet ar 27 Ionawr yn gofyn am eu safbwyntiau am yr ymchwiliad y mae eich pwyllgor wedi dechrau arno. Gofynnwyd imi ymateb ar ran pob un ohonom.

Mae'r rhain yn gynigion pwysig ac mae pob aelod o'r Cabinet yn rhoi gwerth ar rôl yr Ombwdsmon yng Nghymru o ran helpu i gyflawni'r gorau i ddinasyddion Cymru, hyrwyddo'r gwersi a ddysgwyd a gweithio i wella gwasanaethau cyhoeddus.

Yn y 18 mis diwethaf mae'r cyn Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus a'r Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus presennol wedi codi'r posibilrwydd o sicrhau pwerau newydd ar gyfer eu swyddfa.

Mae'r Llywodraeth wedi cyflwyno sylwadau ar ddau achlysur am y pwerau awgrymedig hyn: yn fwy diweddar ichi a chyn hynny i gadeirydd y Pwyllgor Cymunedau, Cydraddoldeb a Llywodraeth Leol.

Yn fras, bu inni ddweud y gallem gefnogi rhai materion, ond mai mater i Gomisiwn y Cynulliad yw bwrw ymlaen â'r ddeddfwriaeth. Nodwyd bod rhaglen ddeddfwriaethol y Cynulliad eisoes yn brysur iawn am y tymor presennol, ac nad yw'n debygol iawn y cyflwynir bil gan y Llywodraeth i'r perwyl hwn yn y Pedwerydd Cynulliad. Pan gawsom gyfarfod ar 15 Ionawr, dywedais fod yr amserlen a grybwyllwyd gennych i'w gweld yn uchelgeisiol ac y gallai fod yn well mynd ar drywydd hyn ar ôl etholiadau'r Cynulliad yn 2016.

Mae'r Ombwdsmon wedi gofyn am bwerau newydd a fyddai'n newid natur gwasanaeth yr Ombwdsmon. Ar hyn o bryd mae ganddo rôl fel dyfarnwr annibynnol sy'n hyrwyddo materion sy'n destun pryder i ddinasyddion yn ogystal â gweithio i ddarbwylllo a dylanwadu ar gyrff cyhoeddus i fabwysiadu arferion da a dysgu gwersi er mwyn i'w gwasanaethau wella. Pe bai ei rôl yn cael ei newid byddai swyddfa'r Ombwdsmon yn dod yn fwy o orfodwr sy'n cyhoeddi canllawiau statudol ar ei liwt ei hun. Mae hyn yn rhywbeth y gallai'ch pwyllgor ddymuno ei ystyried wrth gymryd tystiolaeth os bwriedir symud i'r cyfeiriad hwn yng Nghymru.

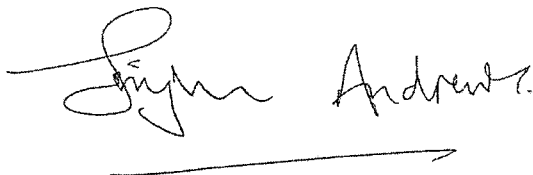
Mae'n werth nodi bod rhan sylweddol o'r sector cyhoeddus wrthi'n paratoi am newid o bwys. Mae'r Papur Gwyn *Diwygio Llywodraeth Leol: Grym i Bobl Leol*, a gyhoeddwyd yn ddiweddar, yn gofyn cwestiynau pwysig am faint, rôl a swyddogaethau (gan gynnwys cwynion a chraffu) yr awdurdodau lleol.

Yn ogystal, bydd Bil Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) yn ei gwneud yn ofynnol i gyrff cyhoeddus penodedig wella llesiant economaidd, cymdeithasol ac amgylcheddol Cymru trwy gyfrannu at gyflawni set o nodau "llesiant". Caiff y cyfrifoldeb dros sicrhau bod y dyletswyddau hynny'n cael eu parchu ei freinio mewn Comisiynydd Cenedlaethau'r Dyfodol i Gymru a fydd yn gallu cynnal adolygiadau i sut y mae corff cyhoeddus yn cymryd i ystyriaeth effaith hirdymor yr hyn y mae'r corff yn ei wneud o dan ddyletswydd llesiant.

Mae Bil Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) hefyd yn darparu ar gyfer pŵer ar wahân sy'n galluogi Archwilydd Cyffredinol Cymru i archwilio cyrff cyhoeddus penodedig at ddibenion asesu i ba raddau y mae corff wedi gweithredu yn unol ag egwyddor datblygu cynaliadwy wrth bennu amcanion llesiant a chymryd camau i fodloni'r amcanion llesiant hynny.

Os rhoddir pwerau i'r Ombwdsmon i gynnal 'ymchwiliadau ar ei liwt ei hun', gallai hyn ddyblygu pwerau adolygu'r Comisiynydd a phwerau archwilio Archwilydd Cyffredinol Cymru. Mae natur Bil Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol a'i nodau llesiant yn golygu bod ystod eang o faterion y gallai'r Comisiynydd ac Archwilydd Cyffredinol Cymru edrych arnynt o bosibl o gofio eu canolbwynt ar wasanaethau cyhoeddus, a gallai'r rhain wrthdaro â phŵer ychwanegol i'r Ombwdsmon gynnal ymchwiliadau. Os gwneir y ddarpariaeth hon byddem am sicrhau ein bod yn gwahaniaethu rhwng pwerau Comisiynydd Cenedlaethau'r Dyfodol a rhai'r Ombwdsmon. Gallai fod o fudd i Swyddfa'r Ombwdsmon gyflwyno'r achos o blaid pwerau newydd ar ôl i'r diwygiadau hyn ym maes gwasanaethau cyhoeddus ennill eu plwyf a dechrau dwyn ffrwyth.

Gobeithio bod y sylwadau hyn o gymorth.

Leighton Andrews AC / AM
Y Gweinidog Gwasanaethau Cyhoeddus
Minister for Diwygiadau gwasanaethau cyhoeddus

Yn rhinwedd paragraff(au) vi o Reol Sefydlog 17.42

Mae cyfyngiadau ar y ddogfen hon

Mae cyfyngiadau ar y ddogfen hon

Eitem 7

Yn rhinwedd paragraff(au) vi o Reol Sefydlog 17.42

Mae cyfyngiadau ar y ddogfen hon

Eitem 8

Yn rhinwedd paragraff(au) vi o Reol Sefydlog 17.42

Mae cyfyngiadau ar y ddogfen hon